

College voor Toetsen en Examens

RESULTATEN DIGITALE VELDRAADPLEGING - CONCEPT

CONCEPTSYLLABUS MAATSCHAPPIJKUNDE VMBO 2022

Versie 1, april 2020

Inhoud

	Inleiding	3
1	Resultaten digitale veldraadpleging	4
2	Samenvatting en verwerking resultaten veldraadpleging	9

Inleiding

In dit document wordt verslag gedaan van de uitkomsten van de digitale veldraadpleging van 9 december 2019 tot 27 januari 2020 over de conceptsyllabus maatschappijkunde vmbo 2022. In deze conceptsyllabus werd beschreven hoe de vorm van het centraal examen maatschappijkunde vmbo verandert per examenjaar 2022 en waarom.

De informatie uit de digitale veldraadpleging wordt gebruikt bij het opstellen van de definitieve tekst voor de syllabus maatschappijkunde vmbo 2022.

1 Resultaten digitale veldraadpleging

Opzet digitale veldraadpleging

De digitale veldraadpleging vroeg naar de mening van de geënquêteerden over de tekst en de inhoud van de conceptsyllabus maatschappijkunde vmbo 2022. In totaal bestond de enquête uit zestien vragen.

Respons digitale veldraadpleging

De digitale enquête is voor maatschappijkunde vmbo door 66 deelnemers ingevuld. Van deze groep:

- zijn 62 personen docent maatschappijkunde vmbo;
- zijn twee personen schoolleider VO;
- is één persoon tevens werkzaam bij de vakvereniging NVLM;
- is één persoon werkzaam bij een lerarenopleiding.

Resultaten per vraag

De resultaten worden per vraag en per antwoord uitgedrukt in het aantal respondenten dat het betreffende antwoord heeft gegeven. Na behandeling van de gesloten vraag volgt, indien van toepassing, een beknopte samenvatting van de opmerkingen die gemaakt zijn bij elke vraag.

Vraag 1: Heeft u kennis genomen van de conceptsyllabus maatschappijkunde vmbo?

	aantal	%
Ja	64	97
Nee	2	3

Vraag 2: Is de beschrijving in de verantwoording over de aanpassingen in de syllabus zowel tekstueel als inhoudelijk duidelijk?

	aantal	%
Ja	62	93,9
Nee	2	3
Geen mening	2	3

Vraag 3: Geef indien 'Nee' graag een korte toelichting op uw antwoord.

Op deze vraag wordt door vier deelnemers een toelichting gegeven. Zo geeft één deelnemer aan de uitwerking van de benaderingswijzen bij punt 3 van ML2/K/3 Leervaardigheden in het vak maatschappijkunde verwarrend te vinden. Door termen als politiek-juridisch en sociaaleconomisch te benoemen en beschrijven zou op dit punt de syllabus voor een bb-leerling verzaagd worden. Twee deelnemers geven aan de nieuwe syllabus nog zorgvuldig te moeten doorlezen, waarvan een deelnemer wel al aangaf een foutje te zien bij het begrip vooroordeel. De vierde deelnemer gaf aan pas sinds kort les te geven en wist niet van het bestaan van een syllabus af.

Vraag 4: Vindt u de lay-out van de conceptsyllabus overzichtelijk?

	aantal	%
Ja	59	89,4
Nee	3	4,5
Geen mening	4	6,1

Vraag 5: Geef indien 'Nee' graag een korte toelichting op uw antwoord.

Op deze vraag wordt door vier deelnemers een inhoudelijke toelichting gegeven. Eén deelnemer geeft aan dat het gebruik van inspringtekens niet overal consequent toegepast is. Een andere deelnemer geeft aan de kleurindelingen en de opbouw te begrijpen, maar merkt op dat het doorlopen van tekstvakken naar andere pagina's de syllabus niet prettig leesbaar maakt. Eén deelnemer merkt op dat bb en kb soms nog volledig gescheiden is. Deze deelnemer geeft aan dat het fijn zou zijn als bij kb alleen staat wat er extra bij komt, zoals dit ook bij gl/tl gebeurt.

Vraag 6: Vindt u de lay-out van de conceptsyllabus een verbetering t.o.v. de vorige syllabus?

	aantal	%
Ja	37	56,1
Nee	6	9,1
Geen mening	23	34,8

Vraag 7: Geef indien 'Nee' graag een korte toelichting op uw antwoord.

Op deze vraag wordt door zes deelnemers een toelichting gegeven, waarvan van vier een inhoudelijke toelichting. Deze vier deelnemers geven aan dat de lay-out redelijk vergelijkbaar is met de voorgaande syllabus.

Vraag 8: Geeft de conceptsyllabus aan u als docent voldoende informatie over ML2/K/4 Politiek en beleid om uw leerlingen voor te kunnen bereiden op het centraal examen?

	aantal	%
Ja	57	86,4
Nee	2	3
Geen mening	7	10,6

Vraag 9: Geef indien 'Nee' graag een korte toelichting op uw antwoord.

Op deze vraag wordt door twee deelnemers een inhoudelijke toelichting gegeven. Eén deelnemer vindt dat er nog onduidelijkheden in ML2/K/4 Politiek en beleid staat. Als die verder uitgewerkt worden kan de gekozen vorm wel werken. Om welke onduidelijkheden het gaat wordt echter niet aangegeven. De andere deelnemer merkt op dat over het algemeen er voldoende informatie staat met betrekking tot dit thema, maar mist een overzicht van de politieke partijen gerelateerd aan de politieke stroming.

Vraag 10: Geeft de conceptsyllabus aan u als docent voldoende informatie over ML2/K/8 Criminaliteit en rechtsstaat om uw leerlingen voor te kunnen bereiden op het centraal examen?

	aantal	%
Ja	59	89,4
Nee	1	1,5
Geen mening	6	9,1

Vraag 11: Geef indien 'Nee' graag een korte toelichting op uw antwoord.

Op deze vraag wordt door één deelnemers een inhoudelijke toelichting gegeven. Deze deelnemer geeft aan dat er ook bij ML2/K/8 Criminaliteit en rechtsstaat nog wat onduidelijkheden staan die verduidelijkt zouden moeten worden eventueel aangevuld met voorbeelden. Om welke onduidelijkheden het gaat wordt echter ook hier niet aangegeven.

Vraag 12: Bevat de conceptsyllabus maatschappijkunde vmbo volgens u verder nog onduidelijkheden of onjuistheden?

	aantal	%
Ja	11	16,7
Nee	55	83,3

Vraag 13: Geef indien 'Ja' graag een korte toelichting op uw antwoord.

Op deze vraag wordt door dertien deelnemers een toelichting gegeven. Hieronder volgt een bloemlezing uit de reacties:

- Behalve dan de 'inspring'-issues.
- Het is soms lastig om het verschil tussen basis, kader en theoretische leerweg te halen uit de syllabus. De stof is dan hetzelfde, maar de examenvragen zijn verschillend.
- Er zijn begripsbepalingen weggevallen en/of gewijzigd t.o.v. huidige syllabus. Er zijn tal van nieuwe, vaak nog moeilijkere, bewoordingen opgenomen, die meer passen binnen de eindtermen HAVO dan een VMBO leerling, zeker voor BK.
- Anomietheorie. Is nu stof voor de bovenbouw havo/vwo. Wordt vmbo - tl stof en dit zonder goede uitlegfilmpjes op YouTube. Onduidelijk voor mij waarom dit erin moet. Ook zonder deze theorie is deze stof voor leerlingen al moeilijk genoeg.
- De definitie van vooroordeel klopt niet. Misschien een idee om de wetenschappelijke definities te hanteren, die voor vmbo te versimpelen, en die dan nog eens voor te leggen aan wetenschappers?
- Iets meer over maatschappelijk vraagstuk
- Er kan nog meer ingespeeld worden op leerlingtaal.
- Niet direct fouten maar ik had juist begrepen dat het thema werk vanaf 2021 ook meegenomen zou worden in het centraal examen en dat zie ik hier niet in terug komen?
- Regering-kabinet. Begrippen graag uitleggen; dan is het duidelijk wat ze er precies over moeten weten.

Vraag 14: Bent u van mening dat de aanpassingen in de syllabus tot stand gekomen zijn zonder een verzwaring van de examenstof?

	aantal	%
Ja	33	50
Nee	14	21,2
Geen mening	19	28,2

Vraag 15: Geef indien 'Nee' graag een korte toelichting op uw antwoord.

Op deze vraag wordt door vijftien deelnemers een toelichting gegeven. Vijf deelnemers geven aan dat door de introductie van nieuwe begrippen een algemene verzwaring is ontstaan in vergelijking met de vorige syllabus. Drie deelnemers vindt in het algemeen dat het examenprogramma voor maatschappijkunde omvangrijk is. Twee deelnemers geven aan dat in de praktijk moet blijken of de aanpassingen leiden tot een verzwaring.

Vraag 16: Heeft u nog aanvullingen, opmerkingen of tips over de conceptsyllabus die nog niet aan de orde zijn geweest in deze vragenlijst? U kunt ze hieronder kwijt.

Op deze vraag wordt door dertien deelnemers een toelichting gegeven. Hieronder volgt een bloemlezing uit de reacties:

- De definitie van vooroordeel klopt niet, is niet enkel mijn conclusie. Diverse wetenschappelijke artikelen over vooroordelen en stereotypen geven een andere definitie.
- Ik vind het wel een uitdaging worden om met soms drie niveaus in één klas met deze syllabus het onderwijs aan te bieden.
- In het kader van opvoeding tot democratisch burger, lijkt het mij belangrijk dat ook leerlingen van basisberoeps en kader weten wat populistische partijen zijn en wat ze doen.
- Prima werk en duidelijke actualisering van de eindtermen.
- Het deel 1.2 van de kop 'Analyse maatschappelijk vraagstuk' is op dit moment nog erg groot en er wordt zo goed als niet gebruik gemaakt van opsommingstekens.
- Helder, praktisch en over nagedacht. Nieuwe lay-out, de verwerking in tabel is veel overzichtelijker! Minder pagina's is ook pluspunt!
- Ik denk dat deze syllabus inhoudelijk sterker is dan de huidige. Er is meer uitleg bij de onderwerpen, waardoor het makkelijker wordt een programma vast te stellen door de duidelijke richtlijnen.

2 Samenvatting en verwerking resultaten veldraadpleging

De cijfers geven aan dat de docenten maatschappijkunde die deelgenomen hebben aan de veldraadpleging zich in grote mate kunnen vinden in de aanpassingen die de syllabuscommissie toegepast heeft in de conceptsyllabus maatschappijkunde vmbo.

De lay-out van de syllabus is gewijzigd. Door een meer eenduidige vormgeving heeft de syllabuscommissie een beter onderscheid gemaakt tussen de eindtermen voor bb, kb en gl/tl. Door de aanpassing in de lay-out ervaart het grootste gedeelte van de docenten meer overzicht in de syllabus, waarbij meer dan de helft de nieuwe lay-out een verbetering vindt in vergelijking met de syllabi van voor 2022.

Een grote groep docenten geeft aan dat de beschrijvingen van ML2/K/4 Politiek en beleid en ML2/K/8 Criminaliteit en rechtsstaat voldoende informatie bevat om de leerlingen goed voor te kunnen bereiden op het examen.

De enquête heeft een aantal onderwerpen opgeleverd waarover een kleine groep docenten nog inhoudelijke opmerkingen maakte. Deze opmerkingen betroffen de volgende onderwerpen:

- Taal technische verbeterpunten;
- Begrippen: populisme (als stroming), vooroordeel/stereotype en de anomietheorie;
- Mogelijke verzwaring van de examenstof;
- Actualisatie criminaliteit en rechtsstaat.

De syllabuscommissie heeft de resultaten van de enquête geanalyseerd. Dit heeft er toe geleid dat een aantal inhoudelijke onduidelijkheden in de syllabus weggenomen is. Ook zijn enkele taal technische verbeterpunten doorgevoerd. In voorkomende gevallen is gecheckt of omschrijvingen in staatsrechtelijke en/of theoretische zin juist geformuleerd zijn. Zo is de omschrijving van de begrippen vooroordeel en stereotype na ruggespraak met deskundigen aangepast. De indruk wordt gewekt dat bij ML2/K/8 Criminaliteit en rechtsstaat een verzwaring van de leerstof ontstaan is. Dit beeld ontstaat doordat dit kerndeel geactualiseerd is. Een uitbreiding van de leerstof is echter niet aan de orde. Om de zorg van sommige docenten dat de leerstof voor de leerweg bb verzaamd is weg te halen, zijn nog enkele kleine aanpassingen toegepast. Vanwege bovenstaande verwerking van de inhoudelijke opmerkingen van de deelnemers is de syllabustekst op een aantal punten aangepast en verbeterd. In het verantwoordingsdocument is ook een passage toegevoegd over de inhoudelijke aanpassingen van de syllabustekst.

